

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

ГУМАНІЗМ ДЖЕРАЛЬДА ДАРРЕЛЛА — ЗАХИСНИКА ТВАРИН

Віртуальна виставка

(до екологічної години)

Зоя ЖЕРЕБКІНА, завідувач бібліотеки,

Ганна ПАВЛОВА, бібліотекар

Виховна робота завжди була невід'ємною складовою освітнього процесу, а сьогодні, в умовах військової агресії РФ проти України та повоєнної відбудови, її важливість складно переоцінити.

Відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи виховання є наскрізним процесом, що охоплює всі сфери шкільного життя й має ґрунтуватися на цінностях.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Серед основних складових національно-патріотичного виховання (згідно із *Заходами щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року*) виокремлені:

- громадянсько-патріотичне,
- духовно-моральне,
- військово-патріотичне,
- екологічне виховання.

<https://nus.org.ua/news/mon-zatverdilo-novu-kontseptsiyu-patriotychnogo-vyhovannya/>

Сьогодні досить гострою, як і патріотична складова, є проблема екологічного просвітництва.

Тому, проводячи заходи з екологічного виховання, бібліотекарі залучають до участі вчителів, учнів, батьків, державні природоохоронні структури, представників молодіжних екологічних клубів.

Практика роботи з книгою та читачем спонукає бібліотечних працівників до створення циклу бібліотечних виставок «Екологічного календаря», у якому презентуються видання про видатних діячів природничих наук, визначні тематичні події та дати.

Одним із прикладів «Екологічного календаря» може стати відзначення 100-річчя від дня народження видатної особистості, яка все своє життя присвятила охороні природи, створенню умов для збереження зникаючих тварин.

Анімаліст і письменник

Джеральд Малкольм Даррелл — британський зоолог, засновник Джерсійського тресту збереження диких тварин, письменник-анімаліст.

Джеральд Даррелл народився 7 січня 1925 року в індійському місті Джамшедпур. За свідченням родичів, уже у дворічному віці Джеральд «захворів на зооманію».

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B4_%D0%94%D0%B0%D1%80%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%BB

Дитинство на острові Корфу

У 1928 році після смерті батька сім'я переїхала до Великої Британії, а через п'ять років на запрошення старшого брата Джеральда Лоуренса Даррелла — на грецький острів Корфу

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B4_%D0%94%D0%B0%D1%80%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%BB

<https://kulturologia.ru/files/u27045/270451788>

Дитинство на острові Корфу

—◆—
Безхмарне життя серед оливкових
гаїв і виноградників Корфу
закінчилося в 1939 році з початком
Другої світової війни.

Повернувшись на береги туманного
Альбіону, чотирнадцятирічний
Джеррі почав підробляти в
маленькому зоомагазині в Лондоні.

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-dzherald-darrell-277142.html>

Експедиції Джеральда Даррелла:

Спочатку його подорожі мали на меті тільки вилов тварин для зоопарків.

Даррелл був гуманним звіроловом.

У завдання, що ставилося перед його експедиціями, входило доставити всіх зібраних тварин в Англію в цілості та схоронності.

Перші три експедиції були споряджені особисто самим Джеральдом, причому для їх фінансування використовувався спадок від батька, отриманий після досягнення повноліття.

<https://dovidka.biz.ua/dzherald-darrell-tsikavi-fakti>

Камерун і Гаяна

У 1947 році Джеральд Даррелл організував дві експедиції — у Камерун і Гаяну. Прибутку ці експедиції не принесли, тому на початку 50-х років Джеральд був без роботи.

Жоден зоопарк Австралії, США та Канади не зміг запропонувати йому посаду.

Джерсійський фонд збереження диких тварин

острів Джерсі

У 1959 році Даррелл створив на острові Джерсі зоопарк, а в 1963 на базі зоопарку був організований Джерсійський фонд збереження диких тварин.

Основна ідея Даррелла полягала в розведенні рідкісних і зникаючих видів тварин в умовах зоопарку

з метою подальшого розселення

Ця ідея стала загальноприйнятною науковою концепцією. Якби не Джерсійський фонд, не збереглися б багато видів тварин. У місцях природного проживання.

Джерсійський фонд збереження диких тварин

Вхід до зоопарку

Пам'ятник Джеральду.

-
Дарреллу

Зовнішній вигляд зоопарку

Емблема зоопарку

Як емблему для зоопарку засновник
вибрав додо,
або маврикійського дронта — птаха,
знищеного людиною в XVII столітті.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B7%D0%BE%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA

[Маврикійський дронт \(додо\)](#)

Джерсійський зоопарк

У зоопарку зібрані переважно рідкісні та вимираючі види тварин: ссавці, птахи, амфібії та рептилії, у цілому більше ніж 190 видів.

Серед них є такі рідкісні види тварин, як горили, орангутани, білі вухаті фазани, червонощокі ібіси, ямайські хутії, окулярні ведмеді тощо.

Тварини розміщені в просторих вольєрах, що нагадують скоріше природне середовище проживання, ніж традиційний зоопарк.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B7%D0%BE%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA

Джеральд Даррелл — письменник

Перша книга [«Перевантажений ковчег» \(1952\)](#),
присвячена подорожі в Камерун, викликала захоплені відгуки
читачів і критиків.

Автора помітили великі видавці,
а гонорар від книг дозволив організувати в 1954 році
експедицію в Південну Америку.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%B3

https://www.google.com/search?q=%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%80%D0%B5%D0%BB&sca_esv=ca23abc0782590f5&udm=2&sxsrf=ADLYWIID5gjYyw15Jlo3KBH7XtfA3rNQUG:1735991552330&source=lnms&sa=X&ved=2ahUKEwiR8by-gNyKAxXYIxAIHTPWmbgQ0pQJegQIBhAF&biw=1024&bih=555&dpr=1#vhid=2TUgpEYpUO3uVM&vssid=mosaic

У повісті розповідається про подорож у Гвіану з метою відбору рідкісних тварин на замовлення декількох англійських зоопарків.

Обираючи на карті місто для початку експедиції, Даррелл із товаришами, за порадою одного з них, приймає рішення прямувати до містечка з назвою Adventure (Пригода).

У романі Джеральд Даррелл описує своє дитинство на грецькому острові Корфу, де він жив із родиною, яка складалася з мами-вдови, братів Лоренса та Леслі, сестри Марго, у 1935—1939 роках.

У жартівливій формі автор оповідає про різні кумедні події, що відбувалися з ним, його рідними та їхніми друзями.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D1%8F_%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D1%96%D0%BD%D1%88%D1%96_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%96

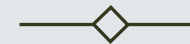
ДЖЕРАЛД
ДАРРЕЛЛ

Тончаки Бафуту

Джеральд Даррелл написав
усього понад 30 книг
(майже всі вони перекладені
на десятки мов) і зняв 35 фільмів.

Дебютний чотирьохсерійний
телефільм «У Бафут за яловичиною»
(1958) був дуже популярний у Великій
Британії.

Книги Джеральда Даррелла, перекладені українською

- Балакучий згорток / переклад [Наталії Трохим](#) . — К. : Зелений пес, 2008. (Серія «Для тих, хто не любить читати»). [ISBN 978-966-2938-78-4](#)
- Гончаки Бафуту / переклад з англійської О. Лесько. — Харків : КСД, 2017. — 208 с. [ISBN 978-617-12-2450-6](#)
- Птахи, звірі та родичі / [пер. з англ. Ю. Красиленко ; іл. М. Рудська]. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2019. — 320 с. [ISBN 978-966-10-5624-3](#)
- Моя сім'я та інші звірі / переклад Людмили Гончар. — К. : [Веселка](#), 1989.;
  - *(передрук)* Моя сім'я та інші звірі / [пер. з англ. Л. Гончар ; іл. Т. Капустіної]. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2010 — 238 с.— [ISBN 978-966-10-1243-0](#)

Методичний кейс

Сценарії проведення уроку

- [Розробка уроку «Українська мова». 9 клас](#)
- [Розробка уроку біології в 9 класі на тему «Екосистема. Різноманітність екосистем»](#)
- [Шостий клас. Урок 8. Даррелл Дж. «Моя родина та інші звірі»](#)
- [Урок позакласного читання у 5 класі на тему «Про що говорять квіти...»](#)

Тести та вікторини

- [Джеральд Даррелл](#)
[Роман «Моя сім'я та інші звірі](#)
[»](#)
- [Джеральд Даррелл](#)
[«Балакучі квіти».](#)
- [«Моя сім'я та інші звірі» Джера](#)
[льд](#)
[Даррелл](#)
- [Джеральд Даррелл](#)
[«Моя сім'я та інші звірі».](#)
- [Дж.Даррелл](#)
[«Моя сім'я та інші](#)
[звірі»_розділ 1 «Міграція» \(](#)
[аудіювання\)](#)

Відеоогляди

- [«Моя сім'я та інші звірі»](#)
- Моя сім'я та інші звірі (авт. Джеральд Даррелл)
- Даррел «Птахи, звірі та родичі»
- Джеральд Даррелл «Моя сім'я та інші звірі»

Роль закладу освіти, бібліотеки в патріотичному вихованні школярів є невід'ємною складовою виховного процесу, а саме:

- виховання у школярів любові до Батьківщини, рідного краю, сім'ї;
- виховання почуття гідності та гордості за свою країну, її природу;
- формування любові до рідної культури, надбань українського народу.

Методичний кейс. Екологічний календар

- **26 січня – Всесвітній день екологічної освіти** (деякі країни святкують його 14 жовтня, 12 травня)

Мета свята – підвищення екологічної свідомості особистості, звернення уваги на проблеми забруднення довкілля.

Саме впровадження екологічної освіти сприяє вихованню поважного ставлення до природи.

- **3 березня – Всесвітній день дикої природи**
- **3 квітня – Всесвітній день водних тварин**
- **4 квітня – Міжнародний день бродячих тварин**

Метою свята є привернення уваги суспільства до проблем безпритульних тварин.

- **13 квітня — Міжнародний день подяки рослинам**

Мета – привернення уваги суспільства до важливості рослин у нашому житті та залучення до збереження природи.

Методичний кейс. Екологічний календар

- **15 квітня — Міжнародний день екологічних знань**
- **Третя суботи квітня — День навколишнього середовища, або День довкілля**

У цей день висаджують дерева, квіти, прибирають сміття, очищують водойми

- **21 квітня – Всесвітній день міграції риб**

Мета – підвищення поінформованості щодо вагомості міграції риб і залучення людства до збереження річок.

- **22 квітня – Міжнародний день Матері-Землі**

- **15 травня – Міжнародний день захисту клімату**

- **20 травня – Європейський день моря**

- **Кожної третьої травневої п'ятниці світ відзначає важливу екологічну подію – День зникаючих видів**

Мета – привернення уваги людства до серйозності проблеми вимирання тварин, залучення світової спільноти до збереження рідкісних тваринних видів, збільшення їх популяції.

- **22 травня – Міжнародний день біологічного різноманіття**

Мета – привернути увагу до проблем, які пов'язані зі збереженням біологічного світу.

Методичний кейс. Екологічний календар

- **24 травня – Європейський День Парків**

Мета – привернення уваги суспільства до заповідників Європи, залучення до збереження природи та культурного надбання, підтримки діяльності європейських заповідних зон, підняття їхнього статусу.

- **5 червня – Всесвітній день навколишнього середовища**

Цей день відзначають у багатьох країнах світу в першу неділю червня. **Відзначення цієї дати** – заклик до суспільства з проханням берегти водні ресурси планети. За сприятливої теплої погоди дайвери та завзята молодь із різних міст і країн займаються очищенням водойм і узбережжя.

- **8 червня – Всесвітній день океанів**

- **9 червня – Всесвітній день пам'яті домашніх тварин**

Пам'ятний день започатковано, щоб дати можливість власникам згадати та подумати про свого улюбленця, що пішов із життя.

- **15 червня** кожного року відзначається неофіційне професійне свято фотографів, які знімають навколишнє середовище – **День фотографії**

- **28 липня** кожного року відзначається важлива екологічна подія – **Всесвітній день охорони природи, День екологічного боргу**

Методичний кейс. Екологічний календар

- **4 жовтня – Всесвітній день захисту тварин**

Мета – звернути увагу суспільства на права тварин і умови їх утримання.

- **Перший повний тиждень жовтня – Тиждень захисту тварин**

Свято має на меті навчити людей любити тварин, ставитися до них із повагою. Більшість тварин приносять користь людям. Тому, зберігаючи їх, людина робить внесок у збереження самого людства.

- **6 жовтня – Всесвітній день охорони місць проживання (Всесвітній день охорони оселищ)**

Мета свята – пропагувати збереження сприятливого середовища для нинішнього та майбутніх поколінь.

- **Друга субота жовтня – Всесвітній день мігруючих птахів**

Всесвітній день мігруючих птахів має дві дати – у другу суботу травня та в другу суботу жовтня (до 2018 року свято відзначалось лише у травні). **Це одна з частин кампанії зі збереження рідкісних тварин.**

- **24 жовтня – Міжнародний день дій на захист клімату**

Однією з основних проблем на планеті є підвищення рівня парникових газів у повітрі. Це провокує глобальне потепління, танення льодовиків на полюсах, повені, пожежі та інші природні катаклізми.

Методичний кейс. Екологічний календар

- **31 жовтня – Міжнародний день Чорного моря**

Мета – привернення уваги європейців до загроз, які перешкоджають нормальному екологічному стану морського середовища (зокрема, забруднення вод, глобальне потепління, несанкціонований вилов риби); залучення суспільства до сприяння зменшенню кількості забруднень та допомоги в подоланні екологічної катастрофи.; спрямування уваги населення до екології морського середовища, захисту біологічних ресурсів, безпеки перевезень на судах і човнах.

- **6 листопада – Міжнародний день пам'яті тварин, загиблих від рук людини**

Щорічно гине до 40 мільйонів тварин на планеті заради хутра, 100 мільйонів – від дослідів при випробовуванні косметики, побутових засобів і ліків. Багато тварин страждає від експлуатації в розважальній сфері (зоопарки, цирки, прогулянки та фото з тваринами, дельфінарії тощо), від рук живодерів, під час полювання тощо.

- **13 листопада – Всесвітній день доброти**

Доброта повинна бути направлена не лише на людину, але й на тварин, які часто страждають від людської жорстокості.

- **2 грудня – Всесвітній день запобігання забрудненню**

День спрямований на підвищення обізнаності щодо проблеми забруднення навколишнього середовища та про те, що ми можемо зробити, щоб цьому запобігти.

- **4 грудня – Всесвітній день охорони дикої природи**

Методичний кейс

Прикладом екоформату бібліотеки можуть стати заходи:

- екологічний фотоконкурс, конкурс дитячих малюнків «Цей безмежний прекрасний світ», «Чарівні куточки природи»;
- година спілкування «Брати наші менші», «Тварини на війні»;
- літературні години «Природа в прозі та поезії», «Природа у міфах і легендах»;
- віртуальний екомаршрут «Заповідні куточки рідного краю», .
- екологічне відео «Чисте середовище»;
- флеш-десант «Разом за чисте місто», «Макулатурі – друге життя».

Відвідайте сайт Харківської академії неперервної освіти

<http://edu-post-diploma.kharkov.ua/?news-category=%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B8>

З метою інформаційної підтримки педагогічних і бібліотечних працівників Харківщини на сайті створено розділ «Бібліотека», який поділяється на підрозділи: Видання Академії, Підручники та Шкільні бібліотеки

- **У цих підрозділах можна знайти інформацію:**
  - **про надходження підручників до області;**
  - **рекомендації щодо відбору підручників;**
  - **кейси матеріалів методичних вебсемінарів, які розкривають систему роботи шкільних бібліотек в умовах дистанційного навчання та воєнного стану;**
  - **щомісячні Календарі знаменних і пам'ятних дат;**
  - **буктрейлери, віртуальні виставки, презентації, слайд-шоу до знаменних дат і подій тощо.**

Дякуємо за увагу!